

Култура друштва — темељ модерног јавног сервиса

ДРАГАН БУЈОШЕВИЋ

ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОР РТС-а

◇ Почетком јуна 2015. године изабрани сте за генералног директора РТС-а. Шта је на Вас пресудно утицало да се кандидујете за првог човека јавног медијског сервиса?

— Изазов. Новинарство је професија у којој морате сваки дан да се доказујете, у којој можете да опстанете једино ако трчите трку са собом, ако сте спремни да побеђујете себе. То је највреднија победа коју можемо да направимо у животу. Тако сам мислио 1972. године, када сам уписао новинарство, тако мислим и данас.

Када сам уписивао новинарство на Факултету политичких наука хтео сам прво да будем новинар Политике а потом, ако будем довољно добар, и новинар НИН-а. Тада сам размишљао о уредничком месту. То је дошло касније, после нешто више од десет година бављења новинарством. И то је био нови изазов. Као што су била и радна места заменика главног уредника НИН-а, главног уредника „Европљанина“, главног уредника „Политике“. Изазов је и место генералног РТС-а. Изазов је био и да будем први главни уредник „Политке“ који ће бити и генерални РТС-а.

◇ Рад РТС-а био је у претходним годинама предмет бројних контраверзи и критика. Да ли са ове временске дистанце можете да говорите о конкретним помацима у раду јавног медијског сервиса који су направљени од када сте на његовом челу?

— Сада могу да тврдим да добар део критика производе друге телевизије и емитери. И ту пре свега мислим на период после 2000. односно 2006. године. Таквим „критичарима“ који се крију иза „новинара“ и ботова једноставно смета супериорност РТС-а. А

та супериорност је повећана. Прошле године у јануару је РТС био најгледанији 20 дана, ове године 30 дана.

Наравно да је део критика и сасвим оправдан.

На жалост, морам да кажем да у јавној расправи не чујете много аргумената против програма РТС-а. По први пут је тек прошле године врх РТС-а учествовао у јавним расправама о нашем програму и верујте ми да су озбиљније примедбе које ми размењујемо на свакодневним колегијумима.

◇ Од начина на који РТС остварује јавни интерес кроз програмске садржаје, преко финансијског пословања и управљања овом установом до односа према легитимним питањима јавности на која, по правилу, нису стизали одговори надлежних, много тога није било по укусу дела стручне јавности. Какав ће бити Ваш одговор на ово негативно наслеђе?

Ако сам добро разумео питате ме колико је РТС независан. Три су темеља независности. Први је финансијска. И ја мислим да уопште није важно да ли РТС долази до пара преко претплате, из буџета, посебних фондо-

ва. Важно је да су извори финансирања стабилни и довољни за не-сметан рад РТС-а. Други је темељ независности РТС-а начин избора регулаторних тела која надзиру рад јавних медијских сервиса и начин избор директора РТС-а и РТВ-а. Трећи темељ је најважнији и ја га зovem КУЛТУРА ДРУШТВА. Прва два темеља не могу постојати без овог трећег. Шта је култура друштва, рећи ћу вам на примеру Шведске. Тамо нема министра, премијера, бизнисмена, председника, шефа партије, кустоса музеја, директора позоришта који ће да позове директора телевизије и да му се на нешто жали или му нешто тражи. У Шведској је министарка културе одмах поднела оставку када се открило да у својим младалачким хиши данима није плаћала тв претплату. Е, без такве културе нема јавног сервиса у пуном значењу те речи.

◇ *РТС по својој суштини није, односно не би смео бити само медијска, већ и образовна и педагошка установа, институција културе. Стиче се утисак да је негде изгубљен корак не само са законским обавезама у остваривању јавног интереса, већ и са очекивањима и потребама друштва. Шта ћете предузети да генерације које сада одрастају уз РТС не уђу у живот не знајући за Годара, Шабрoла, Фелинија, Тарковског, Сашу Петровића, и искрено верујући да је Хoливуд Бе прес-тоница савремене светске уметности?*

– Очигледно не гледате РТС. Недавно смо завршили циклус Тарковског, сада иде Кен Лоуч, пре тога су били Каурисмаки, Алмодовар, Бергман, Фелини, Фриц Ланг, Роселини, Де Сика, Рене Клер, Ото Премингер па мање познати Сокуров, Кристијан Жак, Мајкл Ман ...Али, морате да знате да свако то емитовање РТС мора да плати. Немамо ми те филмове на складишту. Филм се купује од власника за једно, два, три емитовања у периоду од једне до три године. Дакле, ако у уговору пише да имамо право да пустим филм два пута у три године, ми то и радимо. Не кршимо уговор. Дакле, битно је

да се зна да једном приказан филм на РТС-у није његово трајно власништво. Увек се поново плаћа за његово емитовање.

РТС је једина телевизија која има програме у свих 13 категорија које предвиђа Регулаторно тело за електронске медије. Уз то, код нас се дечији програм не своди на пет стотина пута поновљене стране цртане филмове, него ми производимо домаћи дечији програм. Једини имамо и научни и образовни и културни програм.

Сада смо направили и емисију из културе „Аутопортрет“ која ће ићи сваког понедељка у 22 на првом програму. У „златно доба“ телевизије култна емисија „Петком у 22“ је ишла једном месечно на другом програму. И када смо решили да „Аутопортрет“ буде на првом програму свесно смо жртвовали рејтинг. Знали смо да ће „Усељење на Фарму“ имати већи рејтинг (13,9) од „Аутопортрета Матије Бећковића“ (4,3). Као што знамо да ће у САД „Кардашијани“ имати већи рејтинг од интервјуа са писцем Кормаком Мекартијем.

◇ *Програмски одбор РТС-а је у октобру прошле године, у складу са законском обавезом, организовао јавну расправу о програмском садржају РТС-а, о чему је сачињен извештај и формулисан низ препорука за унапређење квалитета програма. Да ли је нешто учињено, односно шта ће бити учињено у наредном периоду како би се наведене препоруке реализовале?*

Интервју: Драган Бујошевић

– Две ствари су за мене биле најважније у тој расправи: програми за националне мањине и омогућавање особама са физичким сметњама да прате програм. Половином године би глумономе особе могле у потпуности да прате наш програм. Били смо им омогућили да несметано могу да прате серије „Чизмаши“ и „Комшије“.

До лета би требало да повећамо и број емисија за националне мањине.

◇ *Можда по први пут у својој историји, РТС је у последњих неколико месеци предмет отворених напада представника извршне власти, која његово руководство директно оптужује за непристрасност у корист опозиције. Како је дошло до тога да оно што је већ деценијама доживљавано као „ТВ Бастиља“ или макар јако и неупитно упориште власти, буде управо од власти перципирано као њен противник?*

– Мислим да постоји разлика у доживљају РТС-а пре и после 5. октобра 2000. године. На крају владавине Слободана Милошевића Дневник РТС-а је гледало неколико стотина хиљада људи. Данас тај Дневник гледа између милион и три стотине хиљада људи и два и по милиона људи.

Узгред, истраживања јавног мњења су показала да је појам „ТВ Бастиља“ нестао из опште употребе још 2007. година, када већина испитаника није тачно знала на шта се он односи.

За јавне нападе власти на РТС морате да питате власт. Ја не разумем то понашање.

◇ *Гледајући информативни програм јавног сервиса, стиче се утисак да корупција у Србији не спада у озбиљније друштвене проблеме. Због чега се о овом питању на РТС-у углавном ћути и како видите улогу јавног медијског сервиса у борби против корупције у предстојећем периоду?*

– Сигуран сам да не прикривамо ни један случај корупције за који

имамо довољно доказа. РТС је имао и посебне емисије о корупцији.

Мислим да на телевизији увек најбоље „изгледа“ приказивање једног одређеног случаја, о коме се онда каже све од „А“ до „Ш“. Таквих се прилога и емисија ни ја нисам нагледао не само на РТС-у већ ни на осталим телевизијама.

◇ *РТС је у прошлој години, коју је обележило буџетско финансирање, остварио добит од 4 милиона евра. Да ли то значи да су комерцијални приходи РТС-а у 2015. години били изнад планираних или је добит остварена захваљујући рационалним пословању?*

– Најкраће, рационалније смо пословали. На пример, директори и уредници у РТС-у немају више своја кола и свог возача који их од куће довози на посао и одвози са њега и у међувремену где год затреба. То је само један од примера. Вратили смо држави неке зграде и земљиште које нисмо користили али смо непотребно плаћали годишње око 200.000 евра. Није подељен ни један динар плата и варијабилна изван плана, што досад није био обичај, чак у фонду варијабилна имамо уштеде. Успели смо и да оборимо цене неких програма. Не прекорачујемо буџете, не задужујемо се код државе. Да потсетим, од 2008. године је РТС позајмио од Владе око 23 милиона евра. Ми сада то морамо да враћамо.

◇ *И поред остварене добити РТС је суочен са тешком финансијском ситуацијом (кредитна задужења, тешко наплатива потраживања од одређених политичких странака итд.). Постоји ли одговорност Ваших претходника за ове дугове и да ли имате конкретно решење за превазилажење наведених проблема?*

– Колико знам овде су били и државни ревизор и инспектори полиције. Они треба да кажу нешто о кривици, ако је има.

Договорили смо са социјалистима да нам плате дуг из 2002. године од више од 600.000 евра. Дужни су нам и ЈУЛ, и Млађан Динкић и ЛДП и СРС. Рекао сам да онај ко не измири дуг неће моћи да се оглашава на РТС-у. И у овој изборној кампањи све рекламе мораће да се плате унапред или да се положи банкарска гаранција.

◇ *У 2016. години јавни медијски сервис делимично ће се финансирати из буџета, а делимично из таксе која ће износити 150 динара месечно. Како ће се ово продужено буџетско финансирање одразити на положај РТС-а у односу на извршну власт?*

– Прво да сачекамо и видимо како ће ићи наплата таксе од које 120 динара иде нама а 30 Радио телевизији Војводине.

На други део питања сам одговорио говорећи о три темеља независности јавних медијских сервиса.

◇ *Да ли је РТС, у складу са Законом о јавним медијским сервисима, израдио методологију раздвајања јавних и комерцијалних прихода и расхода и на који начин ће се спречити преливање јавних средстава на комерцијалне делатности?*

– Наше финансије раде на томе уз помоћ стручних институција и мислим да ће у овој години то јасно бити разграничено.

◇ *У претходном периоду добар део примедби стручне*

јавности које се тичу рада јавног сервиса односио се на начин пословања са маркетиншким агенцијама. Да ли РТС губи тако што продаје рекламни простор преко маркетиншких агенција и да ли руководство РТС-а развија планове који ће довести до повећања директних прихода од маркетинга?

– Покушавамо да ми непосредно стигнемо до клијената. Али, морате да знате да већина њих жели да ради искључиво преко маркетиншких агенција, зато што им је то јефтиније јер не морају да имају сопствене маркетинге и стручњаке за оглашавање.

◇ *На који начин се склапају уговори са независним продукцијама, односно да ли постоје јасне, транспарентне и писане процедуре приликом склапања ових уговора?*

– Да. Направили смо јасне процедуре и објавили их на сајту РТС. Новина је да више РТС не даје своје рекламне минуте независним продукцијама јер су их оне често продавале по дампинг ценама.

◇ *РТС је у априлу месецу 2015. године против главног и одговорног уредника једног дневног листа, након објављених информација о зарадама појединих људи на РТС-у, поднео кривичну тужбу због наводних неистина које су објављиване у том листу. Да ли је овај случај добио судски епилог и зашто су плате запосле-*

Интервју: Драган Бујошевић

них на РТС-у до недавно биле строго чувана тајна?

– Још нема епилога на суду иако је сасвим извесно да нико на РТС-у нема плату ни 700.000 динара, ни 800.000 динара ни 1,7 милиона динара како је писало у том гласилу.

По закону, генерални директор треба да објави своју плату и имовину. Моја основна плата је 255.000 динара и са минулим радом, топлим оброком...дође до око 280.000 динара.

Нико не обавезује РТС да објави остале плате. Ми смо то ипак учинили тако да у највећој могућој мери сачувамо приватност запослених. Објавили смо их на захтев Родољуба Шабића поштујући институцију повереника. Нисмо их објавили када су нам то тражила нека гласила и политичке странке.

Иначе, сваког седмог у месецу РТС доставља Трезору Републике Србије сва примања сваког запосленог из чега се види колика је плата, варијабилна, минули рад, топли оброк, дневнице...

◇ *Недавни избор чланова управног одбора РТС-а је наишао на оштре критике дела стручне јавности. Како коментаришете нетранспарентно поступање РЕМ-а приликом избора и поједина персонална решења, која се најблаже речено граниче*

с добрим укусом, с обзиром на улогу овог тела у управљању јавним сервисом?

– Закон одређује ко бира Управни одбор. Мој је посао да са тим људима сарађујем у интересу РТС-а.

◇ *Како видите РТС у будућности и да ли постоји простор за интензивнију и плодотворнију сарадњу невладиног сектора и јавног медијског сервиса?*

– Увек. Али, невладин сектор мора да понуди атрактиван садржај који ће привући пажњу гледалаца.